

ČRNI BELI DAN

(Nadaljevanje s 1. strani)

ZA OSEM MILIJONOV ŠKODE

Kot smo že omenili, so se najhitreje organizirali gasilci in občinski štab civilne zaštite, ki so takoj po neurju stopili v akcijo ter storili najnujnejše, da ne bi bila ogrožena življenja prebivalcev. Takoj za tem so opustošeno območje obiskali predstavniki občinske skupščine, ki so na hitro ocenili škodo in ugotovili smer akcije pomoči. Po nekaj dneh se je sestel izvršni svet, ki je imenoval komisije za ocenitev škode in občinski štab za odpravo posledic neurja, iz rezervnega sklada pa je za takojšnjo pomoč oškodovanim v obliki krmnih semen in umetnih gnojil namenil 250.000 din.

Po desetih dneh dela so komisije ugotovile, da je imelo neurje katastrofalni obseg predvsem na posevkih in sadnem drevju. Prizadeto je bilo 130 kmetij, kar je 18% vseh kmetij v občini. Nekaterim kmetijam

Toča ni prizanesla tudi trdnem materialu. Prerešane rolete, razbita stekla in strešna opeka še danes govore o hudi uri. Posnetek je z Vnjarjev št. 19

je uničilo vsa krušna žita in posevke krmnih rastlin. Večja škoda pa je bila ugotovljena tudi v družbenem sektorju, in sicer na pšenici v Zadobrovi ter v Emonini topolovi drevesnici, v kateri je neurje uničilo 28.000 enoletnih in 16.000 dvoletnih topolovih sadik. Komisije so ocenile, da je v zasebnem sektorju kmetijstva za 5.621.376 din škode, na pšenici v farmi Zadobrova 186.455 din, v topolovi drevesnici Emona za 662.423 din in na lokalnih cestah ter mostu v Gostincah za 927.896 din — skupaj torej 7.398.150 dinarjev, pri čemer pa še ni ocenjena škoda v gozdnem gospodarstvu.

Škoda brez dvoma seže tako visoko, da jo občina sama ne more kriti in bo zato potrebna širša družbena solidarnost, kajti na prizadetem območju je najbolj kritično pri prehrani 588 glav živine in 404 prašičev. Če ne bi zagotovili nadaljnjo prehrano težavne, bi lahko del te moralo v zakon, kar bi še povečalo gospodarsko škodo. Treba je zagotoviti 150 ton NPK gnojila, 200 ton koruze za krmo živine, 12 ton semenske pšenice, 5 ton semenskega ječmena, 6 ton semenskega ovsar ter 150 ton pšenice in 400 ton krompirja za prehrano ljudi. Več kmetijskih gospodinjstev, ki živijo izključno od zemlje, pa je potrebno tudi socialne pomoči.

JUNI IN JULI KATASTROFALNA ZA SLOVENSKO KMETIJSTVO

V juniju in juliju so Slovenijo zajela obsežna neurja s točo, ki so v 20 slovenskih občinah povzročila za okoli 920 milijonov (ali 92 milijonov SD) dinarjev škode. Bilo je uničeno 20% slovenskega pridelka pšenice, prav toliko koruze, veliko in tudi dolgoletnejše škode je v vinogradištvu in sadjarstvu. Neurje s točo je samo v Pomurju prizadelo 33.000 ha njiv in travnikov. Od tega je okoli 7.000 ha povsem uničenih. Trenutno pa še nimamo podatkov o številu prizadetih kmetijskih družin. To vsekakor ne bo majhno. Nedvomno so posledice te elementarne nesreče tolikšne, da terjajo solidarnost širše družbene skupnosti.

V SOLIDARNOSTNO AKCIJO SE VKLJUČUJEJO TUDI SIS

Na pobudo izvršnega sveta republiške skupščine in izvršnega odbora

predsedstva RK SZDL se v solidar- nostno akcijo vključujejo tudi samoupravne interesne skupnosti. Te so izdelale predlog kriterijev za razporeditev in delitev sredstev, zbranih v različnih oblikah solidarnosti, in sicer za enkratne aličasne izredne oblike pomoči v okviru rednih programov SIS za zagotovitev minimalne socialne varnosti občanov, prizadetih od neurja. Izhodišče pri omejenih kriterijih je odstotek uničenih kmetijskih kultur ter — za ostarele ali osamele — odstotek materialne škode na premočninah in nepremičninah potrebnih za življenje. V prvi skupini so kmetje, ki imajo od 80 do 100% uničene kmetijske kulture, v drugi od 50 do 80% in v tretji vsi, ki imajo manj kot 50% uničenega pridelka. Pomoč naj bi bila v obliki denarnih nagrad, oprostitvi plačila zdravstvenih storitev, brezplačna malica in učbeniki za solarje, odpis prispevkov za starostno zavarovanje in drugo. O teh oblikah pomoči bodo razpravljali v vseh slovenskih občinah. V naši so 7. septembra in so merila podprli ter se

kansko škodo. Samo v sadovnjaku ima okoli 300 dreves, največ češenj, pa hrusk in jabolok. Tisto nekaj plodov, ki je ostalo na drevesu, je obročeni in bo težko dozorelo. Vrtnih jagod so pričakovali 1000 kg, pa jih je v samem vrhu zrelosti toča stolkla v zemljo več kot 600 kg. Pšenica je namesto dve tona omlatila 14 mernikov. S krompirjem pa je bil vesel. Hitro večkratno škropljenje mu je zacelilo rane in neverjetno lepo se je obrastel. Vesel je bil hitre pomoči občine in prepričan je, da bo družba še pomagala, saj se v svoji dolgoletni družbeni aktivnosti, kot kmet in predsednik ZZB NOV KS Besnica spominj premnogih solidarnostnih akcij za druge. Sedaj prvič so te potrebni tudi sami.

Pavle Gale na Vnjarjev št. 4 je daleč naokrog edini, ki se spomni podobnega hudega ne s točo. To je bilo leta 1917, ki je imel 14 let in nekako v prav takem času, saj se spominja, da je dopoldne še plezal po dozorele češnje, popoldne pa je toča uničila vse. Bila je I. svetovna vojna in časi hudi. Nekako jim je le uspelo dobiti na karte nekaj koruze, da so se preživel. Od takrat do danes pa kaj takega ni bilo. Pavle je s sinom in njegovo družino zasejal dobrih 21 mernikov žita, nazaj je dobil le voz slame za pod živino; vse drugo je podoral. V hlevu pa imata pet krav mlekaric, dva konja in občinskega bika. Kot pomoč so takoj dobili oves, koruzo in štupo. Hudo jih skrbi za semensko žito za drugo leto. Otroci pa tudi stanejo, kar dva sta v šoli, eden pa je še doma.

Kmetje, kot je Gale in drugi oškodovanci, so hvaležni za hitro občinsko pomoč, ki so jo dobili prek druge. To družbeno pozornost zelo cenijo, storili so vse, da bi škoda v čim večji meri zmanjšali in bili družbi čimmanj v breme. Pričakujejo, da jim bo družbena skupnost še naprej stala ob strani, da se bodo pretolkli do letin in jim pri tem ne bo treba iznuje klati živino, sekati lesa ali se zaposeliti v tovarni.

S. GERLICA

**25 let
krvodajalstva**

zavzeli za nadaljnjo akcijo prek Komisij v KS in komisij za oceno škode pri IS občinske skupščine. 21. septembra pa bo o nadaljnjih ukrepih za sanacijo posledic elementarne nesreče razpravljala še občinska skupščina.

MESEC DNI PO NEURJU

Ko smo mesec dni kasneje obiskali prizadete kraje v naši občini, se je očem še vedno nudila žalostna slika. Poti so bile sicer popravljene, polja sveže zorana. Travniki so spet ozeleneli, prav tako tudi gozdno in sadno drevje. Toda mlado listje le ni moglo skriti golih obtočenih vej, preorane njive so sredi avgusta skrivale bolečino. Namesto razkošnih polj in prepolnih sadovnjakov sredi poletja se je kazala slika meseca aprila z vso trpkostjo spoznanja, da letos ne bo več julija, da drevo človeku ne bo dalo sadu in polje ne žita, pa če si to še tako želimo.

Anton Gale na Vnjarjev št. 19 je ta dan samoval na veliki kmetiji. Mama mu je potem, ko je zapustila bolnišnico, odšla k sorodnikom. »Kaj naj tu, saj je še bolj bolna, ko vidi to puščo sredi poletja,« je opravičeval svojo samoto.

Stane Bratun na Vnjarjev št. 2 se je pohvalil, da so ta dan prvič po toči spet jedli domačo solato. Največji problem pa da je bil v prvih dneh namrtni prašiče, da so morali iti v dolino po krmo zanje. Čeravno na njegov kmetiji toča ni sklestila tako do golega, mu je vseeno naredila veli-

Občinska ZPM je sredi julija organizirala v domu II. grupe odredov na Jančah letovanje mladih, predvsem tistih, ki niso bili vključeni v VVZ. Pri izbira- nju sredstev so pomagali tako občinski SIS za otroško varstvo in SIS za vzgojo in izobraževanje kot nekatere delovne organizacije. ZPM je tako zbrala dovolj sredstev, da je lahko ponudila enotedensko letovanje sredi travnikov, polj in gozdov, na nadmorski višini skoraj 800 metrov, za samo 300 din.

Stariši so prijavitli okrog 20 otrok, starih od štiri do dvanajst let, in jih zaupali vodstvu izkušeni vzgojiteljici Irene Novak in Mirjane Smajk, ki med letom dela v VVZ Angelce Ocepke. Obe tudi med šolskim letom pomagata otrokom, ki niso vključeni v varstvo. Posebej zanje že dve leti organizirata vsakotedenske ure pravljic in ročnih spretnosti, vsako pomlad pa še celodnevni izlet skupaj z njihovi starši.

Na Jančah, daleč od zadržljivih ljubljanskih ulic in še dlje od turistične mravljišča ob našem morju, je čas potekal takole: Otroci so vstajali ob sedem, se umili, oblekli in popravili, nato pa zajtrkovali. Vse dopoldanske ure so namenili za sprehode po travnikih in gozdovih, nabi- ranje gob... Upraviteljici doma, mami Heleni, so nanesti toliko lisičk, da je pripravila odlično gobjo juho. Med sprehodi sta jim tovarišici razla- gali o domačih živalih in delu na kmetiji. Otroci so bili tako navduše- ni, da so sosednjemu kmetu pomaga- li raztrositi seno, da se je prej po- sušilo. Kmetica jim je za nagrado prinesla lonec svežeja mleka.

Nekateri kmetje pa so bili še ne- zaupljivi. Bali so se za svoja polja, čeprav so bili otroci ves čas ubogljivi in hodili samo po poteh, tako kot sta jih učili tovarišici. Pri spomeniku II. grupe odredov na Tujem grmu so očistili okolico in se z manjšo pro- slavo spomnili nekdanjih težkih slavnih dni.

Starejši so se odpravili tudi na daljše pohode. Celo v dolino Jevnice so si drznili, pa pri tem sploh niso zamudili kosila! Tako so spoznali tudi kosček evropske pešpoti. Srečali so tabornike, ki redno prihajajo letovat na Janče iz daljne Vojvodine. Mlaži so bili mnogokrat na trav-

Petletna Tina je najbolj uživala pri igri z metuljčki

Prve učilnice II. samoprispevka

Izvajanja obsežnega in zahtevnega programa gradnje šol, VVZ, zdravstvenih domov in domov za starejše občane spremlja senca časa in omejenih sredstev. Dejstvo, da moramo graditi hitro in kvalitetno, spremlja sieherno akcijo organov skupnosti za gradnjo objektov družbenega standarda iz II. samoprispevka, še posebej operativnega odbora in gradbenih odborov ter izvršnega sveta v naši občini, ki doživlja svojo najintezivnejšo rast v povojni zgodovini.

S sredstvi delavcev in delovnih ljudi smo zgradili prvi objekt iz programa drugega samoprispevka — prizidek s štirimi učilnicami in dvonamensko zaklonsko pri OŠ Adolfa Jakhla v Zalogu. Zgrajen je tudi zadnji objekt iz programa I. samoprispevka — VVZ ob Rjavi cesti. Učenci so 1. septembra zakončili v nov, prijetnejši dan.

Izbran je najugodnejši ponudnik za gradnjo prizidka k zdravstvenemu domu — GIP Ingrad Celje-TOZD Ljubljana, ki bo prizidek zgradilo v 167 delovnih dnevih in ga predvidoma predalo v maju 1979, s čimer bodo dane tudi možnosti za kvalitetno osnovno zdravstveno varstvo najmlajših občanov.

Najbližje izgradnji je tudi Marlesov montažni vrtec v Sneberjah za 60 otrok, starih od 3 do 6 let. Po sprejetem terminskem planu bi ga morali že graditi, a je bilo treba upoštevati požarno-varnostne predpise in projekt namesto termoakumulacijskih peči dopolniti s centralno kurjavo. Kljub maksimalnim prizadevanjem za dogovor o odkupu dela zemljišča za ta vrtec in kljub že doseženemu dogovoru je bilo treba uvesti postopek za razlastitev v korist splošnega družbenega interesa, kar je tudi povzročilo kasnitve in objekta verjetno ne bo moč uporabljati že v letošnjem letu, kot je bilo opredeljeno s terminskim planom.

Tudi VVZ Novo Polje bo nudil prijetnejše urice 60 otrokom. Potrjeni investicijski program pa je doživel najobsežnejšo korekturo, saj je njegova vrednost od predvidene cene večja za 5.229.900 dinarjev in bo skupaj vreden 12.363.900 din. Vključe 4 oddelke za otroke, stare do 3 let, in oddelek za otroke, stare nad 3 leta, centralno upravo za tri objekte VVZ ter centralno kuhinjo za tri objekte VVZ in osnovno šolo. Po terminskem planu je treba zasaditi lopate v oktobru 1978 in opraviti tehnični pregled v juliju 1979.

Glede na problematiko vzgoje in varstva najmlajših občanov v Štepanjskem naselju je bilo z združenimi močmi družbenopolitičnih skupnosti in skupnosti otroškega varstva zagotovljeno financiranje dodatnega programa 100 mest v vrednosti 11.278.500 din in dosežen sklep o pričetu gradnje že v letošnjem letu, tehnično pa naj bi objekt pregledali v decembru 1979 in ga predali svojemu namenu.

tudi družbenopolitična skupnost. Predlagana je postopnost gradnje, tako da bi najprej zgradili vzgojnovarstvene prostore za 140 otrok, skupne gospodarske prostore in zaklonske za 240 otrok ter tako pridobili vse za dograditev objekta po letu 1980. Dodatni program je ocenjen z 10.661.600 din.

Tudi VVZ Vevče — enoto v Zgornjem Kašlju za 60 otrok bomo po terminskem planu pričeli graditi v juniju 1979 in ga zgradili v aprilu 1980. Osnovni problem pri gradnji VVZ Hrušica je pridobitev zemljišča. Soglasja o odkupu ni bilo mogoče doseči in je bilo zato potrebno pričeti postopek razlastitve. Objekt bo mogoče pričeti graditi, ko bo postopek zaključen in zemljišče pridobljeno.

Vrtec ob Rjavi cesti — zadnji objekt iz I. samoprispevka — (Foto: D. Gerlica)

Prizidek k OŠ Adolfa Jakhla — prvi objekt iz II. samoprispevka — (Foto: D. Gerlica)

Zaključen je tudi javni natečaj za izvajalca VVZ Nove Jarše za 140 otrok, ki bi ga po sprejetem terminskem planu morali pričeti graditi spomladi 1979 in zgraditi v juniju 1980. Prizadevanjem KS za financiranje dodatnega programa 100 mest se je pridružila

VVZ Zalog, ki mu KS in skupnost otroškega varstva zagotavlja dodatnih 60 mest, bo poleti 1980 (če bodo zbrana vsa sredstva za dodatni program) napolnilo s smehom 120 malčkov. Kvalitetnejše možnosti za osnovno vzgojo in izobraževanje bodo dobili učenci OŠ Novo Polje, ki ji bodo v septembru 1980 po programu dogradili 4 nove učilnice. Vendar s tem ne bo rešen problem prenatrpanosti centralne šole. Gradbeni odbor ter družbenopolitična skupnost sta se odločila predlagati dodatni program za 4 učilnice in vseh pripadajočih prostorov popolne osnovne šole. Organi skupnosti za gradnjo objektov družbenega standarda so sklenili pripraviti glavni projekt za 8 učilnic, realizirali pa bomo v prvi fazi le 4 učilnice. Celotni investiciji bo treba primakniti za dodatni program 11.491.700 dinarjev.

Težke razmere za delo v OŠ Dolsko bodo temeljito spremenjene z gradnjo novega objekta ter 4 učilnicami in 2 oddelkoma varstva, za kar moramo po terminskem planu pridobiti gradbeno dovoljenje v aprilu 1979, pričeti graditi v juniju 1979 in delo končati v 10 mesecih.

Izjemno polne oddelke OŠ Karla Destovnika-Kajuha v Štepanjskem naselju, od koder se morajo učenci dveh oddelkov 1. razreda in nekateri učenci višjih razredov voziti v OŠ Ketteja in Murna, bo rešilo 18 učilnic nove šole, ki jo moramo po terminskem planu pričeti graditi v maju 1979. Z vzgojnoizobraževalnim delom bo v novih prostorih moč pričeti v šolskem letu 1980-81 in tedaj naj bi po predvidenih organiziranih celodnevno delo in življenje.

Novo zgradbo z 18 učilnicami bodo dobili tudi v KS Nove Jarše, kjer bo prav tako mogoče po terminskem planu pričeti z delom v šol. letu 1980-81.

Posebej pa moramo opozoriti na gradnjo doma za starejše občane, ki naj bi svoje temelje prepletal s Štepanjskim naseljem in našel svoj prostor ob sotočju Ljubljance in Grubarjevega kanala. Tej lokaciji morajo izreči soglasje prebivalci Štepanjskega naselja, ki se bodo v oktobru odločili za spremembo zazidalnega načrta. Dom, ki bo imel isti standard kot vsi drugi domovi, zgrajeni iz sredstev samoprispevka, bo širšega pomena, saj bo z zmogljivostmi pomenil središčno točko zbiranja ne samo 200 občanov, ki bodo v domu stanovali, temveč vseh starejših občanov, ki uživajo sadove svojega dela.

Besedilo in slike: DUŠAN JEŽ

Pred domom je dosti prostora za skupinske igre

JANEZ LAH